

matki i dziecka w czasie laktacji. Należą do nich: zdrowe odżywianie matki, obserwacja dziecka, nieprzejadanie się, ograniczenie używek, uzupełnianie płynów.

Poruszane tematy nasuwały wiele pytań, refleksji, które w dużej mierze szeroko były dyskutowane podczas spotkań w kularach konferencji.

Joanna Płońska

Katedra Opieki Społecznej Paliatywnej i Hospicyjnej KUL

SPRAWOZDANIE Z II MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
Z CYKLU HOMO HOMINI
PT. „GRANICE STREETWORKINGU”
KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II
7 LISTOPADA 2012 ROKU

Pierwsza konferencja z cyklu Homo homini „Streetworking – nowe wyzwania przed pracą socjalną”, zorganizowana 26 lutego 2012 r. przez pracowników Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej, miała za cel zwrócenie uwagi na stosunkowo nową jeszcze formę pracy socjalnej, jaką jest streetworking. Podczas tej konferencji podjęto próbę przyjrzenia się tej formie działań społecznych. Streetworking, określany „pedagogiką ulicy”, jest sposobem pomagania osobie potrzebującej pomocy w jej środowisku. Tym, co wyróżnia streetworkera, jest praca przede wszystkim poza instytucją czy siedzibą pracodawcy, w czym wyraża się charakter metody tzw. *outreach work* (wyjście, sięganie poza). Podczas pierwszej konferencji wywiązała się dyskusja dotycząca „ram” streetworkingu, ze strony uczestników padły pytania o miejsce tej formy pracy w polskim systemie pomocy społecznej, o ramy prawne streetworkingu, obowiązki i prawa osoby pracującej w ten sposób. Te pytania skłoniły organizatorów do poszukiwania odpowiedzi na nie. Efektem tych poszukiwań było zorganizowanie 7 listopada 2012 r. II Międzynarodowej Konferencji z cyklu Homo homini, zatytułowanej „Granice streetworkingu”, stanowiącej zarazem prestrzeń do dyskusji, wymiany doświadczeń i dzielenia się osobistymi przemyśleniami wszystkich osób zainteresowanych tą problematyką. Temat konferencji wyrażał problem, wokół którego skupili się jej uczestnicy: jaki jest zakres pracy streetworkera w kontekście szeroko pojętej pomocy społecznej?

Organizatorzy konferencji – pracownicy Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej (Katedra Życia Społecznego Rodziny i Katedra Zdrowia Publicznego) – dołożyli wszelkich starań, aby wspólny czas okazał się owocny dla wszystkich uczestników dyskusji. Rangę wydarzenia podkreślał fakt objęcia go Honorowym Patronatem Pana Marszałka Województwa Lubelskiego Krzysztofa Hetmana. Patronat

naukowy nad konferencją sprawowali: ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski (KUL), ks. prof. dr hab. Jerzy Koperek (KUL), prof. dr hab. Małgorzata Duda (UP JP II), prof. dr hab. Mirosław Michalski (ChAT). Do nagłośnienia konferencji przyczynili się patroni medialni: Radio eR, Radio Lublin, Internetowa Telewizja Lokalna (ITVL).

Konferencję rozpoczął ks. prof. Mirosław Kalinowski, dziekan Wydziału Teologii, który powitał wszystkich gości, prelegentów i uczestników oraz we wstępnych słowach podkreślił wagę problemów podejmowanych w cyklu *Homo homini*, skoncentrowanych na pomaganiu drugiemu człowiekowi.

Sesję pierwszą poprowadziła dr hab. Maria Chuchra (Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL). Pierwszą prelegentką była dr Marta Kozak (Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL), która podjęła kluczowe zagadnienie: „Streetworking i jego miejsce w systemie pomocy społecznej”. Zwróciła uwagę na to, że polski system pomocy społecznej nie jest dostatecznie przygotowany do rozwiązywania wszystkich problemów, a praca socjalna sprowadza się do pomocy materialnej i uzupełniania dokumentacji, natomiast praca w środowisku osób potrzebujących pomocy polega głównie na zbieraniu wywiadu środowiskowego. Streetworking wpisuje się w ten system, wypełniając lukę między instytucją a osobą potrzebującą pomocy, która do tej instytucji nigdy się nie zgłosi. Autorka referatu zwróciła uwagę na to, że w Polsce streetworking traktowany jest marginalnie, nie ma prawnych umocowań oraz nie jest prawnie wpisany w strategię działań publicznych. Podkreśliła natomiast, że może on stanowić pierwsze i ostatnie ogniwo pomocy dzięki swej integracji ze środowiskami osób najbardziej potrzebujących.

Problem ram formalnych streetworkingu podjął Andrzej Orłowski, koordynator Ogólnopolskiej Sieci Organizacji Streetworkerskich (OSOS). W jego zastępstwie temat metod streetworkingu oraz sieć OSOS zaprezentował Robert Cieślak, pedagog ulicy pracujący w Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP (CME), które przynależą do OSOS. Sieć stanowi inicjatywę osób pracujących na co dzień metodą streetworkingu, skupia stowarzyszenia społeczne pracujące tą metodą oraz działa jako platforma wsparcia merytorycznego, kooperacji, wymiany doświadczeń i realizacji wspólnych przedsięwzięć¹.

Innowacyjną metodę streetworkingu zaprezentował ks. dr Jarosław Jęczeń (z Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL), stawiając pytanie, czy możliwy jest „streetworking on-line”. Zwrócił uwagę na to, że technologie komunikacyjne mogą być szansą na dotarcie do osób przebywających na „ulicy on-line” – jak Prelegent określił przestrzeń wirtualną, a także na problem wykluczenia społecznego osób funkcjonujących w tej właśnie przestrzeni oraz konieczność podejmowania prób niesienia im pomocy za pośrednictwem nowoczesnych form komunikacji.

Pierwsza sesja zakończyła się wykładem „Streetworking w wolontariacie międzynarodowym”, przygotowanym przez dr. Rolanda Łukasiewicza z Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie. Interesująco zaprezentował on pracę streetworkerów wśród emigrantów polskich w Hiszpanii, którzy znaleźli się w sytuacji bezdomności.

¹ Za: <http://osos.org.pl/> (10.12.2012).

Wskazał na realia hiszpańskie sprzyjające tej formie pracy, m.in. wpisanie ich w zakres działań pomocy społecznej.

Moderatorem sesji drugiej, poświęconej praktyce streetworkingu, był ks. dr hab. Witold Janocha (Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL). Jako pierwsza własne działania streetworkerskie przybliżyła Anna Wiśniewska, reprezentująca Stowarzyszenie MONAR w Szczecinie, koordynator programu „Alternative dance”. W wystąpieniu pt. „Praca metodą «outreach» w środowisku osób zażywających narkotyki na przykładzie działań partyworkerskich realizowanych przez Poradnię Profilaktyki i Terapii Uzależnień Monar w Szczecinie”, zaprezentowała interesujące inicjatywy realizowane m.in. w środowiskach młodzieżowych, np. na dyskotekach. Wskazała na korzyści i trudności tego rodzaju pracy, która może przynieść wiele pozytywnych efektów, jednak wymaga dużego zaangażowania oraz wytrwałości w sytuacji, gdy docelowa grupa młodzieży nie wykazuje chęci korzystania z pomocy specjalistów.

Doświadczenia zagraniczne streetworkingu przybliżyła Agnieszka Kulma (Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt) w wystąpieniu „Wyzwania i warunki Streetworkingu – Dialog z Januszem Korczakiem”. Odniosła się do założeń, jakie w pracy z dziećmi stosował Janusz Korczak, którego idee są bardzo bliskie streetworkingowi. Położyła nacisk na znaczenie szacunku dla „podopiecznego”, jego środowiska i sposoby myślenia.

Streetworking w środowisku osób bezdomnych był przedmiotem wystąpienia Marty Kucińskiej ze Stowarzyszenia W Pół Drogi w Warszawie. Prelegentka odniosła się do własnych doświadczeń pracy z osobami bezdomnymi, a chcąc przybliżyć uczestnikom konferencji „klimat” tej pracy, zaprezentowała przejmujące zdjęcia, przedstawiające środowisko, w którym pracuje. Wskazała na trudności tego rodzaju działań, m.in. ograniczoną możliwość zaangażowania wolontariuszy, z uwagi na konieczność pracy długoterminowej, na którą nie zawsze są oni gotowi.

Monika i Robert Cieślarrowie (z Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP) opowiedzieli o swojej pracy w wystąpieniu zatytułowanym „«Od obserwacji do relacji». Życie codzienne dzieci oraz pedagogów ulicy z bytomskiej dzielnicy Bobrek”. Kładąc nacisk na metody pracy streetworkingu opierające się głównie na budowaniu relacji przybliżyli specyfikę śląskiego środowiska, które stanowi obszar ich działań, oraz realizowane we własnej pracy pomysły, m.in. wykorzystywanie gier planszowych, organizowanie działań angażujących dzieci, np. wystawa fotografii „Opowiem ci o moim Bobrku”. Poruszające zdjęcia z wystawy, wykonane przez podopiecznych państwa Cieślarów, zostały zaprezentowane podczas konferencji.

Sesja druga zakończyła się prezentacją (pt. „Ograniczanie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób uzależnionych od narkotyków – pracownik uliczny”) Agnieszki Stefaniak z MONAR w Puławach. Prelegentka przybliżyła pracę streetworkerów realizowaną lokalnie (w województwie lubelskim, w środowisku osób uzależnionych od narkotyków) oraz omówiła początki tej pracy, a także jej rozwój na przestrzeni wielu lat. Zaprezentowała fotografie obrazujące rozwój ośrodka dla osób uzależnionych. Zwróciła uwagę na specyfikę środowiska osób uzależnionych od narkotyków, którym świadczona jest pomoc, a mianowicie fakt, że od wielu lat nie

zmienia się ono (streetworkerzy odwiedzają od lat te same miejsca, w których te osoby się gromadzą).

Po zakończeniu prezentacji prelegenci oraz uczestnicy konferencji zostali zaproszeni do dyskusji podsumowującej. Pytania dotyczyły m.in. streetworkingu online, a także problemu angażowania wolontariuszy do tego rodzaju pracy, który poruszyła M. Kucińska (co wzbudziło największe zainteresowanie). Wśród prelegentów pojawili się zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy angażowania wolontariuszy. Zwracano uwagę na konieczność specjalistycznego przeszkolenia, jakiego wolontariusze nie mają, ale także na entuzjazm i zapał, który stanowi cenny zasób do pracy osób nie będących profesjonalistami. Ważne było wystąpienie studentki, którą jest wolontariuszką pracującą w środowisku osób chorych psychicznie. Podkreśliła ona duże znaczenie tego rodzaju pracy dla niej samej, ale też dla osób, którym pomaga. Zaznaczyła, jak ważne i konieczne jest specjalne przygotowanie do tego rodzaju pomocy. Ten głos połączył dwie strony dyskusji, co podkreślił ks. prof. M. Kalinowski w podsumowaniu.

Konferencję zakończył dyrektor Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL – ks. dr Jarosław Jęczeń, który zaprosił wszystkich obecnych do wspólnego zaangażowania na rzecz dalszych inicjatyw poświęconych streetworkingowi. Wśród planowanych działań wymienione zostały m.in. szkolenia dla studentów, a także opracowywanie publikacji poświęconych tej tematyce, którą zapoczątkowała książka *Streetworking – nowe wyzwania przed pracą socjalną*, wydana z inicjatywy pracowników INoRiPS, zaprezentowana po raz pierwszy podczas konferencji.

Bernadeta Lelonek-Kuleta
Katedra Zdrowia Publicznego KUL